

**Građanski odbor za ljudska prava
Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek**

PRAĆENJE SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

IZVJEŠTAJ ZA STUDENI I PROSINAC 2011. GODINE

Monitoring tim:

Veslinka Kastratović
Mladen Stojanović
Miren Špek
Jelena Đokić Jović
Milena Čalić Jelić
Maja Kovačević Bošković
Marko Sjekavica

Asistentica na projektu:

Ljiljana Bračun

Za organizacije:

Mladen Stojanović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek
Vesna Teršelič, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava

Parlamentarni izbori i promjena vlasti – pozivamo predstavnike novoizabrane vlasti na odgovorno ponašanje u pogledu procesuiranja svih ratnih zločina

Studen i prosinac 2011. godine obilježila je preizborna kampanja i parlamentarni izbori koji su održani 4. prosinca. Izbori su donijeli pobjedu koalicije četiriju stranaka (SDP, HNS, IDS, HSU). Pokazuje se nužnim pozvati nositelje nove vlasti na promišljene reakcije u svezi s procesuiranjem svih ratnih zločina.

Naime, zabilježili smo nepromišljene izjave, poput izjave Zlatka Komadine, ministra prometa u novoformiranoj Vladi, koji je, nakon što je 9. prosinca potpisan Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, izjavio da su «neki naši sunarodnjaci u Haagu presudama platili približavanje Hrvatske Europskoj uniji». Zbog toga smatramo potrebnim pratiti reakcije predstavnika vlasti i obavještavati domaću i međunarodnu javnost o njihovim stavovima koje se tiču procesuiranja zločina.

Izbore je obilježio i uspjeh laburista i nezavisne liste don Ivana Grubišića. Znatno manji broj zastupničkih mandata nego u dosadašnjem sazivu Sabora osvojio je HDZ. Zabrinjava što je HDSSB, stranka čiji je tvorac i ideolog pravomoćno osuđeni ratni zločinac Branimir Glavaš, ostvarila znatno veći uspjeh nego na prethodnim parlamentarnim izborima. Iako Glavaš nije bio nositelj HDSSB-ovih lista jer je, nakon ocjene Ustavnog suda RH da je ustavnopravno neprihvatljivo da Glavaš bude nositelj lista, stranka odustala od najavljenog imenovanja, izborni uspjeh stranke koja ne priznaje presudu pravosuđa RH i svoju popularnost gradi na podršci osuđenom ratnom zločincu ukazuje na stanje društva na području istočne Hrvatske koje ne osuđuje zločin i ne suosjeća sa žrtvama.

Prosvjedna izjava Komisije HBK «Iustitia et pax» zbog odlikovanja novinara Drage Hedla

U prosincu je Komisija HBK «Iustitia et pax» izdala izjavu u kojoj je izrazila „nezadovoljstvo i duboku zabrinutost činjenicom da je predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović povodom Međunarodnoga dana ljudskih prava Redom Stjepana Radića za osobit ljudski i profesionalni doprinos borbi za ljudska prava, promicanje pravde i demokracije te otkrivanje istine odlikovao novinara Dragu Hedla“.

Unatoč činjenici da je navodni povod izjave pisanje Drage Hedla od prije trideset godina, u njoj je jasno iskazana netrpeljivost spram rada navedenog novinara koji je istraživao i javno govorio o ratnim zločinima u Osijeku i Paulin Dvoru, ulozi Branimira Glavaša, Petra Kljajića i Vladimira Šeksa u godinama rata u Osijeku i Slavoniji. Komisija «Iustitia et pax» navela je da je novinar Drago Hedl u vrijeme komunističkog režima potirao pravo slobode vjerovanja te da je, između ostalog, nazivao blaženog Alojzija Stepinca “krvnikom među svecima”. Od Predsjednika Republike biskupi su zatražili povlačenje odluke o imenovanju.

U povodu Izjave Komisije «Iustitia et pax» izdali smo prićenje u kojemu smo naveli da smo ohrabreni što je Predsjednik Republike prepoznao solidarnost sa žrtvama i zalaganja za prava žrtava novinara Drage Hedla, da smo zatečeni reakcijom biskupa, jer iz nje nije vidljivo da cijene doprinos Drage Hedla u informiranju javnosti o zločinima počinjenima nad civilima u Osijeku. Izrazili smo zabrinutost što je od strane biskupa izostalo jasno iskazivanje solidarnosti sa žrtvama i jasna podrška razotkrivanju zločina. Naša zabrinutost tim je veća jer je poznato da je nadbiskup i Predsjednik HBK Marin Srakić posjećivao pritvorenog Branimira Glavaša, da je dio biskupa potpisao priopćenje u kojemu su se zalagali za puštanje Glavaša iz pritvora te zbog toga što nije bilo nikakve reakcije kada je u javnost puštena snimka obraćanja osuđenog Glavaša članovima

HDSSB-a u kojoj sebe uspoređuje s blaženim Alojzijem Stepincem, navodeći da je «osuđen nevin poput Stepinca».

PREGLED POSTUPAKA KOJE SMO PRATILI

a) Praćene glavne rasprave na županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj

Promatrači monitoring tima Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Documente i Građanskog odbora za ljudska prava u studenome i prosincu 2011. na županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj pratili su glavne rasprave u 13 kaznenih postupaka ratnih zločina.

Glavne rasprave održavane su na **županijskim sudovima u Osijeku** (postupak protiv opt. Željka Čizmića za zločin u Dalju); **Vukovaru** (postupci protiv: opt. Ilije Vorkapića za zločin u Lovasu, opt. Milorada Momića za zločin u Berku, opt. Darka Radivoja za zločin u Čelijama, opt. Miloša Stanimirovića i dr. za zločin u Tovarniku); **Sisku** (postupak protiv opt. Stojana Letice za zločin u Novom Selištu); **Zagrebu** (postupci protiv: opt. Pere Đermanovića i dr. za zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice, opt. Luke Markešića i dr. za zločin u Bjelovaru, opt. Željka Gojaka za zločin u karlovačkom naselju Sajevac, opt. Frane Drlje i dr. za zločin u Gruborima); **Rijeci** (postupci protiv: opt. Miće Cekinovića za zločin u Slunju i okolnim mjestima, opt. Željka Šuputa i dr. za zločin u Korenici) i **Karlovcu** (postupak protiv opt. Marka Bolića za zločin u Podvožiću).

Od navedenih postupaka 10 ih je protiv pripadnika srpskih, a 3 protiv pripadnika hrvatskih postrojbi.

Od 13 navedenih postupaka, u kojima su tijekom studenoga i/ili prosinca održavana ročišta glavne rasprave, u pet postupaka donesene su prvostupanijske presude:

1. Na Županijskom sudu u Sisku dana 9. prosinca 2012. godine objavljena je presuda kojom je **opt. Stojan Letica u odsutnosti proglašen krivim** da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od **9 godina**.¹

Okrivljenik je proglašen krivim da je kao pripadnik neregularne vojske tzv. SAO Krajine 30. studenoga 1991. oko 19,00 sati u Novom Selištu prilikom ophodnje, znajući da je Stjepan Šubić, civilna osoba hrvatske nacionalnosti, ostao sam u svojoj kući, iz puške "M-70" kroz otvoreni prozor njegove kuće ispalio više hitaca u leđa Stjepana Šubića, koji je od zadobivenih rana na licu mjesta umro, te da je time počinio kazneno ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

2. Na Županijskom sudu u Zagrebu 8. studenoga objavljena je presuda u ponovljenom postupku protiv **optuženih Pere Đermanovića, Dubravka Čavića i Ljubiše Čavića (zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice)**. Okrivljenici su proglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora: Pero Đermanović na 9, Dubravko Čavić na 7 i Ljubiša Čavić na 2 godine.

¹ Rješenjem VSRH od 1. prosinca 2010. godine odlučeno je da se opt. Stojanu Letici sudi u odsutnosti.

Prethodno je u ovome predmetu VSRH 22. prosinca 2010. ukinuo prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Sisku kojom su 23. travnja 2010. optuženici proglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora: Pero Đermanović na 11 godina, Dubravko Čavić na 9 godina i Ljubiša Čavić na 2 godine. Presudu u odnosu na Ljubana Bradarića, koji je osuđen na godinu dana zatvora, VSRH je potvrdio. Nakon toga predmet je delegiran Županijskom sudu u Zagrebu.

Proglašeni su krivima da su u listopadu 1991. u Stublju, Graboštanima te Gornjem i Donjem Hrastovcu (selima uz Unu kod Hrvatske Kotajnice) kao pripadnici nelegalnih oružanih formacija tzv. SAO Krajine protuzakonito zatvorili, mučili i ubili civila Vladimira Letića, da su palili kuće, čime su uništavali imovinu u velikim razmjerima.

Opt. Pero Đermanović nalazi se u pritvoru, opt. Dubravko Čavić je nedostupan i sudi mu se u odsutnosti, a opt. Ljubiša Čavić nakon objave prvostupanjske presude brani se sa slobode.

3. Na Županijskom sudu u Zagrebu dana 27. listopada 2011. godine započela je glavna rasprava u četvrtom (trećem ponovljenom) postupku protiv **opt. Luke Markešića i dr. (zločin u Bjelovaru)**. Dana 17. studenoga objavljena je nepravomoćna presuda kojom su optuženi pripadnici hrvatskih postrojbi Luka Markešić, Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović oslobođeni krivnje da bi počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civila iz čl. 120. OKZ RH i kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.

Optužnica je podignuta još 2001. godine, a potom je nekoliko puta mijenjana. Prvotnom optužnicom, i nakon prve izmjene, optuženike se teretilo da su kazneno djelo počinili s namjerom i prema prethodnom dogovoru, dakle kao supočinitelji. Izmjenom od 27. studenoga 2007. djelomično je izmijenjen činjenični, ali i zakonski opis optužnice, pa ih se tereti da su pomogli nepoznatim osobama u počinjenju kaznenog djela ratnog zločina prema ratnim zarobljenicima i kaznenog djela ratnog zločina prema civilnom stanovništvu. U inkriminiranom događaju ubijeno je 6 osoba, a jedna je osoba preživjela.

U prethodno vođenim prvostupanjskim postupcima optuženici su dva puta oslobođeni optužbe - presudom Županijskog suda u Bjelovaru 20. siječnja 2001. godine i presudom Županijskog suda u Varaždinu od 28. veljače 2005., no VSRH je ukinuo navedene presude.

Presudom Županijskog suda u Varaždinu od 21. prosinca 2007. optuženici su proglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora: opt. Markešić u trajanju od 4 godine, a ostali optuženici (Radić, Maras i Orlović) u trajanju od po 3 godine, no VSRH na sjednici žalbenog vijeća održanoj 1. veljače 2011. ukinuo je i tu presudu.

4. Na Županijskom sudu u Rijeci dana 23. prosinca 2011. godine objavljena je presuda kojom je **opt. Mićo Cekinović (zločin u Slunju i okolnim mjestima)** nakon provedenog trećeg (drugog ponovljenog) postupka proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine.

Prethodno je u ovome postupku VSRH dva puta ukidao osuđujuće presude Županijskog suda u Karlovcu, kojima je optuženik proglašavan krivim i osuđivan na kazne zatvora - u trajanju od jedne, odnosno četiri godine.

Nakon što je treći (drugi ponovljeni) postupak u ožujku 2011. započeo na Županijskom sudu u Karlovcu (Stalnoj službi u Gospiću), predmet je ipak delegiran Županijskom sudu u Rijeci.

Optuženik je proglašen krivim da je u studenom 1991. kao zapovjednik čete "TO Primišlje", koja je bila u sastavu postrojbi "SAO Krajine", na području grada Slunja i okolnih mjesta iako je dio dužan, propustio spriječiti i time podržavao da se civilno stanovništvo ubija, da mu se nanose ozljede tjelesnog integriteta, da se protupravno i samovoljno uništava imovina, da se pljačka imovina, naredio protuzakonito zatvaranje civila, pa su, sukladno tome, pripadnici njegove postrojbe dvije osobe uhitili, izudarali i bez pravne osnove zatvorili, jednog civila ubili, zapalili dvije kuće i jedan sjenik, a najveći dio stanovništva hrvatske nacionalnosti protjerali iz njihovih domova, pa da je time počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Optuženik se od 6. srpnja 2009. godine nalazi u pritvoru. Pritvor je produžen 17. listopada 2011.

5. Na Županijskom sudu u Osijeku, dana 27. prosinca 2011. godine, donesena je nepravomoćna osuđujuća presuda u predmetu **opt. Željka Čizmića (zločin u Dalju)**. Proglašen je krivim za počinjenje kaznenih djela ratnog zločina protiv civila iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH. Osuđen je za svako od navedenih djela kaznom zatvora u trajanju od godinu dana, te na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i deset mjeseci.

U ovome predmetu, u kojemu je glavna rasprava prvotno započela još 2006. godine, zbog dužih prekida više je puta započinjala iznova. Na ročištu za glavnu raspravu održanom dana 27. prosinca 2011. godine izmijenjena je optužnica.

Optuženika se tereti da se u razdoblju od 1. kolovoza do 1. listopada 1991. godine pridružio srpskim paravojnim snagama u nakani da civilno stanovništvo nesrpske narodnosti izlaganjem zaplašivanju, ponižavanju i zlostaljanju natjera na iseljenje i tako navedeno cjelokupno područje učini etnički čisto srpskim. U nakani ostvarenja ovog plana, nakon što mu je kao zapovjedniku stanice milicije u Dalju doveden na ispitivanje Goran Šlinger, istoga je u više navrata zlostavljao udarajući ga policijskom palicom po tijelu. Nakon što je Vlatko Nikolić u Dalj doveden iz zatvora u Borovo Selu, znajući da se radi o ratnom zarobljeniku (zarobljen kao pripadnik MUP-a RH) te da je prethodno pretučen u zatvoru u Borovu Selu, prilikom ispitivanja ga pitao gdje ga boli od prethodnog zlostavljanja, a nakon što mu je Vlatko Nikolić reko da ga posebno boli dio prsa i rebra, u više navrata žestoko ga tukao policijskom palicom upravo po tim dijelovima tijela, te mu prijetio da neće biti razmijenjen već ubijen, pa da je time počinio kaznena djela: ratni zločin protiv civila iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.

Opt. Željko Čizmić branio se sa slobode.

Glavne su rasprave započele u dva postupka:

1. Na Županijskom sudu Zagrebu dana 24. studenoga 2011. godine započela je glavna rasprava u postupku protiv **opt. Frane Drlje, Bože Krjine i Igora Benete (zločin u Gruborima)**. Optuženicima se stavlja na teret počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civila iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Na ročištu održanom 24. studenoga 2011. godine nazočni optuženici (Frano Drljo i Božo Krajina) izjavili su da se ne smatraju krivima.

Optuženici su tijekom istrage bili u pritvoru, no Rješenjem Izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu dana 16. prosinca 2010. pritvor protiv sve trojice optuženika je ukinut. Rješavajući po žalbi državnog odvjetništva, Vrhovni sud RH dana 5. siječnja 2011. godine odlučio je da se optuženici imaju vratiti u pritvor. Frano Drljo i Igor Beneta su bili u bijegu, a u pritvor se odmah vratio Božo Krajina. Potom se i Frano Drljo prijavio i vratio u pritvor. Protiv Igora Benete raspisana je tjeratica. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu 4. listopada 2011. riješilo je da će se opt. Igoru Beneti suditi u odsutnosti. Rješenje o suđenju u odsutnosti postalo je pravomoćno 21. listopada 2011.

Nekoliko dana nakon početka glavne rasprave u medijima je objavljena vijest da je opt. Igor Beneta počinio samoubojstvo vješanjem. Ročišta zakazana za dane 13., 14. i 15. prosinca 2011. godine nisu održana, jer Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu nije pribavilo smrtni list na ime Igora Benete, što je preduvjet da bi se protiv optuženika mogao obustaviti kazneni postupak. Braniteljica Igora Benete nije pristupila zakazanoj raspravi pa nije bilo uvjeta za održavanje glavne rasprave. Novo ročište za glavnu raspravu zakazano je za dane 17. i 19. siječnja 2012. godine.

2. Na Županijskom sudu u Vukovaru dana 3. studenoga 2011. godine započela je glavna rasprava u postupku protiv **opt. Milorada Momića (zločin u Berku)**, koji je optužnicom ŽDO iz Vukovara br. K-DO-42/01 od 5. travnja 2006. godine, preciziranom u odnosu na njega 12. listopada 2011., optužen da je počinio kazneno djelo protiv civila iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Optuženik je izručen iz Francuske i nalazi se u pritvoru.

Stavlja mu se na teret (zajedno sa još 34 pripadnika TO) sudjelovanje u zatvaranju dijela nesrpskog stanovništva koji je ostao u selu (oko 120 civila) u hale poljoprivrednog kombinata VUPIK, a potom odvođenje u logor koji je osnovan u kućama Marice i Petra Penavića i Mate Mitrovića, sudjelovanje u aktivnostima kojima su civili sustavno psihički i fizički zlostavljani, sve do usmrćenja nekih od njih, tako što je:

- točno neutvrđenog dana u jesen 1991. godine u logoru u Berku tukao rukama Anđu Rušnov, Danicu Rušnov i Maru Kujundžić,

- dana 5. rujna 1991. godine u Berku, sa Ilijom Čučkovićem i u dogovoru sa njim, s vojnog transporter, ispred njezine kuće ubio jednim rafalom iz oružja Katu Garvanović.

U ostalim postupcima nastavljene su glavne rasprave, koje su započele prije izvještajnog razdoblja:

1. Na Županijskom sudu u Vukovaru nastavljena je glavna rasprava, započeta 13. travnja 2010. godine, u postupku koji se vodi protiv **opt. Miloša Stanimirovića i još trinaest okrivljenika (zločin u Tovarniku)**.

Svim optuženicima sudi se u odsutnosti.

Optuženike se tereti da su nakon 20. rujna 1991. u mjestu Tovarnik civilno stanovništvo hrvatske i nesrpske nacionalnosti raseljavali, ubijali, fizički zlostavljali i prisvajali ili uništavali imovinu

pa da su time počinili kaznena djela genocida iz 119. OKZ RH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ RH uz primjenu čl. 43. OKZ RH.

Tijekom izvještajnog razdoblja održano je jedno ročište glavne rasprave (4. studenog 2011. godine).

2. Na Županijskom sudu u Zagrebu nastavljena je glavna rasprava, započeta u prosincu 2010. godine, u postuku protiv **opt. Željka Gojaka (zločin u karlovačkom naselju Sajevac).**

Optuženika, koji se od 22. listopada 2010. nalazi u pritvoru, tereti se da je 5. listopada 1991. u karlovačkom naselju Sajevac, kao djelatnik PU karlovačke, zajedno s više nepoznatih pripadnika Zbora narodne garde u kući obitelji Roknić lišio života Marka Roknića, Dragicu Ninković i maloljetnu Danijelu Roknić i time počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Opt. Željko Gojak nalazi se u pritvoru. Tijekom izvještajnog razdoblja održana su dva ročišta za glavnu raspravu (23. studenoga i 13. prosinca).

3. Na Županijskom sudu u Vukovaru nastavljena je glavna rasprava u postupku protiv **opt. Ilije Vorkapića (zločin u Lovasu).**

Prva optužnica za zločin u Lovasu, kojom je optužen i Ilija Vorkapić, podignuta je protiv 18 optuženika. Godine 2003. i 2005. obustavljen je postupak protiv dva optuženika. Opt. Ilija Vorkapić do 2007. godine bio je jedini optuženik koji je prisustvovao raspravama. U travnju 2007. godine uhićen je opt. Milan Tepavac (od tada se nalazio u pritvoru). Glavna rasprava je u prosincu 2007. godine krenula iznova. Opt. Milan Tepavac je u pritvoru preživio moždani udar. Dana 29. travnja 2009. godine postupak je razdvojen u odnosu na ova dva optuženika od postupka za ostale optuženike. U prosincu 2010., zbog raspravne nesposobnosti opt. Milana Tepavca, postupak protiv njega razdvojen je od postupka koji se vodi protiv Ilije Vorkapića.

Optužnica je više puta mijenjana. Izmjenom od 4. studenoga 2011. godine opt. Ilija Vorkapić se tereti da je početkom listopada 1991. godine, znajući da je komandant Ljuban Devetak naredio da se u dvorište poljoprivredne zadruge dovedu svi muškarci hrvatske narodnosti, a sljedećeg dana odvedu u minsko polje, i to njih 80-ak, u noći 17./18. listopada 1991. naoružan puškom na njih pazio da koji ne pobjegne, a za koje vrijeme su ih pripadnici četničkog odreda "Dušan Silni" tukli rukama i nogama i boli noževima, a dana 18. listopada 1991. odvedeni su u minsko polje gdje je uslijed eksplozije mina ubijeno 24, a ranjeno 15 osoba.

Opt. Ilija Vorkapić brani se sa slobode. Tijekom izvještajnog razdoblja održana su četiri ročišta za glavnu raspravu.

4. Na Županijskom sudu u Karlovcu nastavljena je glavna rasprava u postupku protiv **opt. Marka Bolić (zločin u Podvožiću),** optuženog da je počinio kazneno djelo protupravnog ubijanja i ranjavanja neprijatelja iz čl. 124. OKZ RH.

Optužnicom ŽDO iz Karlovca od 18. travnja 2011. optuženiku se stavlja na teret da je 4. studenog 1991. kao pripadnik "Skradske čete", oružane postrojbe tzv. SAO Krajine, nakon što je Boro Ercegovac, zapovjednik postrojbi smještenih u vojarni Logorište naredio proboj iz

vojarne, naišavši u mjestu Podvožić na pripadnike hrvatske vojske Marijana Jakšića i Darka Tuškana, koji su vidjevši neprijateljsku vojsku zaustavili osobno vozilo kojim su se kretali, izišli iz njega te na haubu vozila spustili jedan karabin i jednu ručnu bombu i podigli ruke u znak predaje, iako nije bio neposredno ugrožen njegov život i život drugih pripadnika njegove postrojbe, zajedno sa Radom Bolićem iz osobnog vatrenog oružja pucao u Marijana Jakšića i Darka Tuškana, koji su od zadobivenih ozljeda preminuli na mjestu događaja.

Optuženik se nalazi u pritvoru. U izvještajnom razdoblju održano je jedno ročište glavne rasprave (24. studenoga).

5. Na Županijskom sudu u Rijeci nastavljena je glavna rasprava u ponovljenom postupku protiv **optuženih Željka Šuputa i Milana Panića (zločin u Korenici)**, za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Optuženike se tereti da su od 15. listopada 1991. godine do kraja travnja mjeseca 1992. godine u Korenici, kao pripadnici posebne jedinice milicije u sastavu oružanih snaga tzv. SAO Krajine, u više navrata fizički i psihički zlostavljali trojicu zarobljenih pripadnika hrvatskih postrojbi (Nikolu Nikolića, Milu Lukača i Pericu Bičanića), koji su zajedno sa ostalim zarobljenicima bili zatočeni u prostorijama zgrade milicije bez osnovnih higijenskih i egzistencijalnih uvjeta. Uslijed svih zlostavljanja u zatvoru navedeni oštećenici zadobili su brojne tjelesne ozljede.

Optuženici se u ponovljenom postupku brane sa slobode. U izvještajnom razdoblju održana je jedno ročište glavne rasprave (24. studenoga).

b) U dva postupka u kojima su optuženici dostupni pravosudnim tijelima RH tijekom izvještajnog razdoblja bila su zakazivana ročišta glavne rasprave, no nisu održana:

1. Iako su za dane 7. do 11. studenoga na Županijskom sudu u Rijeci bila zakazana ročišta u predmetu **optuženih Branka Dmitrovića, Slobodana Borojevića, Milinka Janjetovića, Momčila Kovačevića, Steve Radunovića, Veljka Radunovića, Katice Pekić, Marina Krivošića i Stevana Dodoša (zločin u Baćinu)** za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, ročišta nisu održana.

Od svih okrivljenika prisutan je jedino osmookr. Marin Krivošić, koji se od ekstradicije iz Crne Gore prošle godine, nalazi u pritvoru. Ostalih 8 optuženika je nedostupno vlastima RH.

Predmet je prethodno sa Županijskog suda u Sisku delegiran Županijskom sudu u Rijeci.

Okrivljenima Dmitroviću, Borojeviću, Janjetoviću i Kovačeviću stavlja se na teret da su u cilju etničkog čišćenja tada okupiranog područja Hrvatske Dubice, Cerovljana i Baćina zajedno sa sada pok. Stevom Borojevićem zv. Gadafi od 18. do 21. listopada 1991. isplanirali i sastavili popis preostalog stanovništva u mjestima Cerovljani i Hrvatska Dubica i zapovijedili njihovo ubijanje, dok su okrivljenici S. Radunović, V. Radunović, Pekić, Krivošić i Dodoš temeljem navedene zapovijedi kao njima podređeni, i temeljem sastavljenog popisa u Vatrogasne domove u Cerovljanima i Hrvatskoj Dubici priveli i zatočili najmanje sedamdeset civilnih osoba hrvatske nacionalnosti. Od navedenog je broja zahvaljujući intervencijama rodbine i prijatelja pušteno na slobodu najmanje deset osoba, a nakon toga su preostali civili (najmanje 56) koji su bili zatočeni

u Vatrogasnom domu u Hrvatskoj Dubici 21. listopada 1991. autobusom uz oružanu pratnju odvezeni u Baćin gdje su ih pripadnici policijskih postrojbi "Milicije SAO Krajine" pod rukovodstvom sada pok. zapovjednika Milicije Steve Borojevića zv. Gadafi na predjelu zv. "Skelište" ubili automatskim vatrenim oružjem.

2. Iako je glavna rasprava bila zakazana za dan 3. studenoga 2011. godine, ona nije održana, jer **optuženik Željko Vujić (zločin u Petrovcima)** nije pristupio na raspravu. Predsjednik vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Vukovaru dobio je obavijest da je **optuženik preminuo**.

ŽDO u Vukovaru podiglo je 4. rujna 2007. godine optužnicu protiv okrivljenih Nikole Radojčića, Miroslava Ivana, Vojislava Buzakovića, Milenka Đurđevića, Predraga Stojčevića, Dragana Žakule, Željka Vujića, Duška Samardžića i Željka Ćirkovića. Svi optuženici osim opt. Vujića nedostupni su pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

Dana 9. lipnja 2011. godine razdvojen je kazneni postupak u odnosu na opt. Željka Vujića. Njega se tereti da je u razdoblju od listopada 1991. godine do kraja veljače 1992. godine u Petrovcima u prostorijama tzv. Milicije SAO Krajine i u Društvenom domu, kao pripadnik milicije, protupravno privodio, zatvarao, ispitivao, tukao, prijetio i na druge načine zlostavljao civilne osobe, pa da je time počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ RH.

c) Praćene sjednice na Vrhovnom sudu RH

Tijekom izvještajnog razdoblja na Vrhovnom sudu RH pratili smo dvije žalbene sjednice:

1. Dana 9. studenoga 2011. godine održana je žalbena sjednica u predmetu **opt. Nikole Munjesa (zločin u Perušiću)**. Odluka VSRH još nam nije poznata.

Okr. Nikola Munjes 4. veljače 2011. je na Županijskom sudu u Zadru nepravomoćno osuđen na devet godina zatvora, čime mu je potvrđena presuda istog suda od 9. listopada 1995. kojom je u odsutnosti osuđen na 9 godina zatvora.

2. Dana 22. studenoga 2011. godine održana je žalbena sjednica u predmetu **opt. Damira Kufnera i dr. (zločin u Marinom Selu)**. Žalbeno vijeće Vrhovnog suda RH u cjelosti je potvrdilo prvostupanjsku presudu, kojom su pripadnici hrvatskih postrojbi Tomica Poletto i Željko Tutić proglašeni krivima. Polettu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 15, a Tutiću od 12 godina zatvora. Istom presudom Damir Kufner, Pavao Vančaš i Antun Ivezić oslobođeni su optužbe, dok je optužba u odnosu na Davora Šimića odbijena.

OSTALO

Obustava postupka zbog ranije pravomoćne osude u Srbiji

Dana 20. prosinca 2011. rješenjem Županijskog suda u Vukovaru obustavljen je postupak protiv **opt. Darka Radivoja**. U rješenju kojim se postupak obustavlja navedeno je da je ŽDO u Vukovaru odustalo od optužnice jer je zaprimilo ovjereni prijepis presude Višeg suda u Beogradu

s klauzulom pravomoćnosti te da od kaznenog progona odustaje zbog izbjegavanja povrede načela „ne bis in idem“. Naime, Presudom Višeg suda u Beogradu, potvrđenom od strane Apelacionog suda, okrivljenik je pravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina za isti događaj za koji ga se optužnicom ŽDO iz Vukovara teretilo u ovome postupku (ubojstvo ranjenog i zarobljenog Marijana Pleteša, pripadnika 130. brigade HV-a).

Darko Radivoj pravomoćno je osuđen i u Republici Srbiji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora.

Istraga zločina u Lori

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu izdalo je 17. prosinca 2011. godine prikaz poduzetih radnji u slučaju zločina u Vojno istražnom centru «Lora».

ŽDO u Splitu je navelo da je kao rezultat suradnje s Vrhovnim državnim tužilaštvom Republike Crne Gore te informacije jedne nevladine udruge zatraženo kriminalističko istraživanje zbog sumnji na smrtno stradavanje grupe zarobljenih pripadnika tzv. "nikšićko - šavničke grupe", koji su bili dovedeni u vojni zatvor "Lora" u Splitu. U tijeku je provjera radi utvrđivanja okolnosti stradanja zarobljenika.